

ANARCHISTE V UKRAJINSKÝCH UNIFORMÁCH?

Tristan Leoni

Zdroj překladu: *En Ukraine, des anarchistes sous l'uniforme ?*

https://ddt21.noblogs.org/?page_id=3572

ANARCHISTÉ V UKRAJINSKÝCH UNIFORMÁCH?

Tristan Leoni

PŘEDMLUVA OD AMI:

Poměrně dlouho znechuceně sledujeme, jak militaristické tendence s příměsí vlastenectví a nacionalismu zapouští kořeny v prostředí, které se hlásí k anarchismu a radikální levici. Skrze populistickou image tato tendence stále oslovuje nové stoupence. Napomáhá k tomu i vykonstruovaná legenda, kterou přiživují „anarchisté“ sloužící v ukrajinské armádě a jejich podporovatelé, kteří zajišťují ideologickou a materiální podporu. Nemusíme se pouštět do spekulací, aby byla odhalena faleš, se kterou tito lidé jednají. Stačí jen pozorně číst, co nám „anarchisté v uniformách“ a jejich stoupenci sdělují, protože sami svými slovy potvrzují, jak moc se realita liší od vylhané legendy, oné romantizované pohádky, která jim má získat prostředky a podporu.

Velice nás potěšilo, že soudruzi z regionu tzv. Francie se chopili možnosti nastudovat a zhodnotit dostupné materiály k tématu, aby mohli přispět ke zboření mýtu, který nejenže přispívá ke zmatení, ale také vede do záhuby mnoho z těch, kteří se jím nechají svést. Pokud víme, výsledný analytický dokument vyšel ve francouzském a německém jazyce. AMI ho nyní publikuje v jazyce českém. Vydavatelé tohoto textu v poznámkách pod čarou uvádějí „*Spokojujeme se zde s tím, že jsme shromáždili roztržštěné informace, které se nacházejí v různých dostupných dokumentech, a sestavili několik střípků, abychom si udělali představu o tom, jaký by mohl být výsledný obraz.*“

Zdůrazňujeme to také zde v úvodu, abychom se jasně vymezili vůči všem pokusům pokládat vyjádřenou kritiku za lži nebo z prstu vycucané spekulace.

Tento materiál staví na dostupných zdrojích, na ně také odkazuje, a každý tedy může ověřit jejich relevanci.

V následujícím článku to sice je naznačeno, ale je třeba to ještě zdůraznit: vágnost, s jakou prováleční „anarchisté“ zdůvodňují své kroky, je populistický nástroj, který jim přináší velké výsledky. Nezacházejí do hloubky podstatných věcí, mlží a vyhýbají se popisu konkrétností, které by mohly vést k trhlinám v jejich konstrukt. A tak nás zahlcují řadou banalit či povrchních frází - aby odvedli pozornost od rozporů, kterými jsou jejich snahy prodchnuty. Pokud nás přesvědčují o pragmatismu svého jednání, je to proto, že je to strategie velice účinná při získávání stoupenců, všech těch, kterým stačí na něčem vidět nálepkou autonomní, antiautoritářský nebo antifašistický, aby to bezhlavě podpořili. Těm, kteří se nespokojí s povrchnostmi a vágními abstrakcemi, doporučujeme ke studiu předkládaný materiál.

Antimilitaristická iniciativa (AMI), duben 2024

«Úžasný a dobře vyargumentovaný článek. Jako ukrajinský antimilitarista mohu říci, že je to hluboká analýza. Díky.»

Vadym Yakovlev v diskuzi pod článkem na FB

«Je tragické, ale ne bez poučení: ono uvědomění, že během posledních dvou světových válek většina dělnické třídy, stejně jako ostatní, pochodovala na obou stranách za vlajkou svých vlastních vykořisťovatelů, a to navzdory hrdinnému boji hrstky revolučních dělníků a intelektuálů.»

Ngo Van

"Anarchistické brigády", "libertinské milice", "antiautoritářské prapory", "krajně levicoví bojovníci", "antifašisté", "libertariáni" atd. - slovník je poněkud matoucí a odráží obtížnost uchopení tohoto fenoménu. Přesto většina velkých západních médií věnovala několik řádků či minut zdánlivě exotickému aspektu války na Ukrajině: přítomnosti anarchistických a krajně levicových bojovníků v řadách bojovníků proti ruské armádě. To je něco neobvyklého!

Od jara 2022 se diskurz těchto bojovníků přenáší na Západ v rámci anarchistických, libertinských, antifašistických, squatterských a autonomistických kruhů. Tito Ukrajinci zdaleka nepůsobí dezorientovaně, ale hovoří s "námi", představují své akce jako politický vzor k následování a žádají nás o finanční podporu; Není proto nezajímavé nebo nevhodné zabývat se, byť kriticky, tím, co nám říkají, ale také jejich praktikami, které jsou kupodivu popsány jen velmi stručně a nejčastěji v znepokojivě vágním lexikonu. Takto lze načrtnout obraz současné evropské revoluční militantnosti, jejích vlivů a limitů(1).

CO MÁME DĚLAT TVÁŘÍ V TVÁŘ VÁLCE?

«Především se nenechat unést bezprostředností událostí, propagandou, snadným zjednodušováním. Jsou chvíle, kdy nemáte nad vývojem událostí žádnou kontrolu. Je lepší si to uvědomit a nemaskovat svou bezmoc pozérstvím nebo, což je ještě horší, nasednout na loď, která není naše.»

Louis Mercier-Vega

V ukrajinském anarchistickém hnutí se o válce diskutuje přinejmenším od roku 2014; tehdy, když vypukly boje, se někteří aktivisté dobrovolně připojili k vojenským formacím v Donbasu. Ve dnech předcházejících ruské invazi 24. února 2022, kdy se zdálo, že je nevyhnutelná, se několik desítek anarchistů, libertinů a podobných aktivistů z Kyjevské oblasti sešlo, aby prodiskutovali situaci a rozhodli se, co dělat. Debata, která probíhala již několik let, tehdy získala zcela novou ústřední roli: měli bychom se chopit zbraní proti ruským vojskům, pokud překročí hranice, nebo bychom měli navzdory všemu zachovat své antimilitaristické, protistátní, revoluční a internacionalistické postoje? (2) Na druhou stranu se tato tendence stala nejviditelnější, mediálně nejrozšířenější a po dlouhé měsíce prakticky jedinou, jejíž akce a diskurz byly v Evropě přenášeny militantními médii.

Ti, kdo se rozhodnou vzít do ruky zbraň, to často prezentují především jako poslední možnost, jako nutnost zachovat demokratický rámec, který je vnímán jako příznivější pro budoucí aktivismus - demokracii v Kyjevě, která je

velmi autoritářská, spíše než demokracii v Moskvě, která je velmi, velmi autoritářská -; přítomnost mnoha ruských a běloruských aktivistů na Ukrajině, kteří museli utéct před represemi v Rusku, toto hodnocení nepochybně podporuje. Nejde však jen o otázku osobní bezpečnosti, neboť odejít bojovat je mnohem riskantnější než například utéct do zahraničí; převládající ideologický postoj je ve skutečnosti antifašistický(3). Aktivisté však také často zdůrazňují příležitost, kterou účast v obraně státu představuje pro šíření antiautoritářských myšlenek mezi obyvatelstvem, a zejména mezi vojáky, s cílem ovlivnit současné dění a budoucí ukrajinskou politickou scénu; vzorem, který se často předpokládá, jsou krajně pravicové skupiny, které díky své účasti ve válce na Donbasu získaly prestiž a vliv ve společnosti (je to však jediné vysvětlení jejich úspěchu?)(4).

Jak se tedy chystáte na ruské vojáky? Byla jen jedna možnost: vstoupit do armády. Jeden z aktivistů vzpomíná: *«Mohli bychom se v současných podmínkách bránit invazi zbraněmi nezávislymi na státní armádě? Odpověď je rozhodně ne. [...] Především na naší straně v tuto chvíli není dostatečná struktura ani zdroje, abychom mohli vážně postulovat vytvoření nezávislých ozbrojených sil. Zároveň má ukrajinský stát dostatek moci a vůle k potlačení jakékoli zcela autonomní síly. Za této situace je nestátní partyzánská válka možná pouze na územích okupovaných ruskou armádou(5).»*

Řešení, které již několik let prosazují někteří aktivisté, je jednoduché: vstup do Sil teritoriální obrany (FDT), které nesdružují vojenské jednotky obsazené profesionály, ale jsou složeny z dobrovolných záložníků (s regionálním nábo-rem), případně mobilizovaných občanů. Nejedná se o "civilisty ve zbraní", jak někteří tvrdili, ale o záložní jednotky, jaké se nacházejí ve všech armádách světa, tzv. druhořadé jednotky plnící podřadné úkoly a odlehčující frontovým bojovým jednotkám, které jsou tvořeny především profesionálními vojáky

(v průběhu konfliktu se měla situace změnit).

Pro militantní dobrovolníky musel být antimilitarismus a kritika státu na dobu trvání konfliktu odloženy. Odsouzení k sémantickým kličkám si hrajeme se slovy, abychom sami sebe přesvědčili, že nehájíme ani stát, ani zájmy národní buržoazie, ale pouze "lid", tuto poněkud vágní, ale jasně mezitřídní entitu: *«Zájmy ukrajinské společnosti a ukrajinského státu se v současné době překrývají v jednom bodě, a to je odražení brutální invaze, nikoli však v nesčetných dalších bodech. Z tohoto důvodu se zdá, že jakýkoli pokus o oddělenou organizaci odporu nenachází v současné době u lidí pochopení. Vidíme však, že současná situace v ukrajinských ozbrojených silách stále ponechává dostatek prostoru pro různé politické skupiny, které chtějí bojovat proti okupantům(6).»*

Poslední věta samozřejmě odkazuje na různá krajně pravicová hnutí, která mají specifické jednotky, jež jsou identifikovatelné, uznávané, respektované a dokonale začleněné do organizační struktury ukrajinských ozbrojených sil; nejznámější z nich je brigáda Azov. Někteří anarchisté doufají, že se jim podaří legálně vytvořit jednotku tohoto typu, že budou mít určitou autonomii a že budou moci v rámci armády provádět minimální propagandu.

ODPOR?

V únoru 2022 tito aktivisté vytvořili strukturu, která koordinovala a logisticky podporovala různé iniciativy snažící se postavit ruské invazi: Výbor odporu, který je někdy označován jako Černá centrála. Skupiny, které se na něm podílely, se prezentovaly jako anarchistické, například RevDia nebo Black Flag Ukraine, ale byly zde i malé skupiny a jednotlivci z řad krajní levice nebo antifašistů, například antifašističtí fotbaloví příznivci bývalého kyjevského

klubu *Arsenal*, *Hoods Hoods Klan*, kteří byli zvyklí na pouliční boje(7); někteří se připojili k výboru, ale zachovali si relativní míru autonomie (například při získávání finančních prostředků), jako v případě Ekologické platformy, skupiny ekoanarchistů ze Lvova(8).

V květnu 2022 přijal Výbor odporu manifest, který dává tušit, co tyto aktivisty spojuje(9). Překvapivé je, že válka není zasazena do širších souvislostí, jako je mezinárodní ekonomické a geostrategické soupeření nebo krize kapitalismu. Věc je tedy striktně rusko-ukrajinská, ale kromě banálního územního sporu má zcela jiný rozměr: rozměr zřejmé konfrontace mezi Svobodou a Autoritou... mezi Dobrem a Zlem, dalo by se pochopit. Ukrajina je prezentována jako země, kam se po staletí sjížděli "svobodomyšlní lidé", aby bojovali proti despotismu, jako například kozáci, opričtí povstalci(10) a machnovci. Vzhledem k tomu, že Putinův imperialismus, putinismus a ruská imperiální nadvláda jsou považovány za jediné odpovědné za válku, šlo nyní o osvobození lidu od veškerého autoritářství - boj, který by na Ukrajině vedlo masové lidové hnutí:

«Ukrajina a celá východní Evropa by měly být osvobozeny od diktatury. Hlavními principy společenského uspořádání v regionu se musí stát svoboda, solidarita a rovnost. Usilujeme o to, abychom ovlivnili budoucnost Ukrajiny a celého regionu, abychom chránili již existující svobody a přispěli k jejich rozšíření.»

Cílem je sjednotit *«úsilí bojovníků proti autoritářství v účinném boji za naše ideály a hodnoty»*. Stejní autoři dávají najevo, že odsuzují *«nerovnováhu moci a bohatství ve společnosti»* a jsou pro *«rovnost pohlaví, ochranu životního prostředí a boj proti všem druhům diskriminace»*: *«Stavíme se proti všem formám útlaku mezi lidmi, vztahům nadvlády a podřízenosti, sociální*

nerovnosti. Všichni utlačovatelé musí být poraženi. Tyranii musí nahradit svobodná a rovná spolupráce všech členů společnosti.»

Kromě diskurzivního aspektu je manifest zaměřen pragmaticky a nastiňuje řadu zásadních reforem pro budoucí ukrajinskou společnost: V této souvislosti je třeba zmínit následující reformy: zrušení zahraničního dluhu Ukrajiny, zrušení úvěrů pro Ukrajince s nízkými a středními příjmy, zavedení systému samosprávných zastupitelstev na místní a profesionální bázi, usnadnění přístupu k bydlení a nemovitostem, bezplatné zdravotní služby a veřejnou dopravu, poskytování sociální pomoci lidem s nízkými příjmy, vytvoření autonomních ženských struktur ve všech obecních orgánech země, vytvoření ženských obranných jednotek (proti násilí na ženách), zvýšení povědomí o ekologických otázkách (např. prosazováním rozvoje obnovitelných zdrojů energie) atd.

Řada návrhů se věnuje konkrétněji otázkám obrany: rozšíření místní sebeobran, právo na přístup ke zbraním a jejich držení, udělení ukrajinského občanství zahraničním dobrovolným bojovníkům, vytvoření ženských jednotek v rámci pravidelné armády, užší propojení vzdělávacího systému s vojenským průmyslem z hlediska špičkových technologií a odborného výcviku, možnost vojenského výcviku v řadách FDT, snížení byrokracie a vytvoření speciálního stravování pro veganské vojáky.

Jako vždy v podobných textech se autoři, neschopni zakrýt zjevné rozpory, uchylují k nebezpečné argumentační akrobacii; o vztahu ke státu a vládě u moci se tak upřesňuje, že *«jestliže se dnes ukrajinský stát účastní tohoto boje, neznamena to, že jsme se stali jeho příznivci. Stát a anarchisté by se účastnili odporu, každý na své úrovni a podle svých prostředků, a ve skutečnosti by antiautoritáři nebránili stát, zemi nebo národ, ale pouze "lid"...»*

V červenci 2022 stejná skupina, nyní známá jako *Solidarity Collectives* (Kolektivy solidarity), zveřejnila nový text, kratší, pragmatičtější a méně politický(11).

«Na základě našich antiautoritářských hodnot jsme se rozhodli aktivně bránit ruské agresii. Podporujeme právo ukrajinského lidu na sebeobranu a ruskou invazi považujeme za imperialistický akt. Navzdory vícerozměrnosti každé světové události jsou hlavními důvody této války imperiální politika Ruské federace, víra v historické poslání ruských elit a snaha o nastolení kontroly nad oblastí, kterou považují za svou sféru vlivu. Důvody nelze hledat ani v ekonomických zájmech ruské oligarchie [sic], ani v 'ruských bezpečnostních opatřeních', tím méně v intrikách NATO.»

«Naším cílem je svobodná a spravedlivá společnost a našimi hlavními hodnotami jsou sociální, ekonomická a genderová rovnost.»

«Rekonstrukce země musí být prospěšná lidem a nesmí být založena na neo-liberálních dogmatech.»

«Podporujeme antiautoritářská a antikoloniální hnutí po celém světě. Proti autoritářští aktivisté na Ukrajině dnes získávají zkušenosti, které by mohly být užitečné při svrhávání diktátorů a autoritářských režimů v postsovětských zemích i v jiných regionech (například v Íránu).»

Jak vidíme, tyto referenční texty, které odsuzují *«autoritářské tendence naší společnosti»* a trvají na obraně zvířat a boji proti klimatickým změnám, nejsou zatíženy žádnou z manter klasické anarchistické prózy proti kapitalismu, armádě nebo státu (a už vůbec ne proti demokracii); naopak v nich dominuje velmi pragmatická vize společenské změny, kterou lze označit za sociálně-demokratickou, podbarvenou módními politickými tématy. Odkaz na "anti-

autoritářské hodnoty" je dostatečně vágní, aby oslovil mnohé dnešní krajně levicové, alterglobalizační, ekologické aktivisty a sympatizanty. Ve skutečnosti kromě zdánlivé ideologické vágnosti z postojů skupiny, textů a svědectví, a dokonce i z profilu bojovníků vyplývá, že pokud existuje nějaká politická soudržnost, není to anarchismus, ale banálněji řečeno antifašismus, touha podílet se na mezitřídní a nadstranické frontě na obranu ukrajinské demokracie proti autoritářskému nebezpečí Ruska(13) - posvátný svazek, který odkládá všechny ostatní boje na neurčito (mír)... zatímco vláda využívá konfliktu k útokům na odbory a urychluje demontáž ukrajinského sociálního státu(14).

Vzhledem k tomu, že válka byla vnímána výhradně jako ideologická a morální konfrontace, skutečnost, že na Ukrajině se odehrávají velké a protichůdné ekonomické problémy mezi Ruskem, Evropskou unií a Spojenými státy nebo že ruští a ukrajinští proletáři nemají stejné zájmy jako jejich buržoazie, se autorům zdála být jednoduše nemyslitelná.

Účast "libertariánů" na odporu proti ruské armádě se velmi rychle strukturovala do dvou větví, jedné vojenské a druhé civilní - ta druhá poskytovala první logistickou a mediální podporu. Od té chvíle šlo kromě původní politické volby především o životy bojovníků na frontě, jejichž podpoře muselo být podřízeno vše.

CIVILNÍ MATERIÁLNÍ PODPORA

Jak už to ve válkách bývá, vojáci nejsou dostatečně vybaveni a musí si kupovat to či ono vybavení, které je zpravidla velmi drahé, a které jim chybí nebo které jim může poskytnout trochu pohodlí. Navzdory miliardám dolarů a eur, které do země sype Západ, je ukrajinský voják v této situaci. Je pravda, že tato země je jednou z nejzkorumpovanějších na světě. Pomáhat armádě ve

vybavení je úkolem, který si kladou civilní aktivisté, kteří raději pracují v záku-
lisí. Ukazuje se, že je to velmi nákladné, a financování je založeno téměř vý-
hradně na darech západních sympatizantů, proto se tolik pozornosti věnuje
propagandě: vytvoření vhodného politického narativu je nezbytné, protože
pouhý popis vojenských praktik na místě by nemusel stačit k vytvoření "anti-
autoritářského" obrazu bojovníků, kteří by ztratili veškerou konkrétnost.

V únoru 2022 proto několik aktivistů založilo v Kyjevě ad hoc strukturu
Operace Solidarita, jejímž hlavním cílem je identifikovat potřeby (to či ono
vybavení) "bojovníků (především antiautoritářských a levicových aktivistů)",
provést nákup na Ukrajině nebo v zahraničí a následně zorganizovat do-
dávku(15). Může jít o oblečení, lehké vybavení, zdravotnický materiál,
přístroje pro noční vidění, civilní drony nebo někdy i vozidla; jakýkoli typ
vybavení kromě zbraní(16). Pro představu, mezi únorem a zářím 2022 bylo
bojovníkům dodáno "5 automobilů, 20 přileb, 30 neprůstřelných vest, 50
lékárniček, 5 dronů, 30 vysílaček, více než 100 sad oblečení, optické zamě-
řovače, vybavení, vojenská sluchátka s potlačením hluku", nemluvě o po-
travinách upravených pro veganské vojáky(17).

Ve zprávě o činnosti za květen a červen 2023 zveřejněné na Telegramu
skupina oznámila, že dodala dva drony Mavic, 1 pár brýlí pro noční vidění
(velmi populární, ale velmi drahé), zaměřovače, 1 tlumič, 3 tablety, 4
generátory, 1 hodinky s GPS, 8 civilních vysílaček Motorola, 2 digitální
vysílačky Baofengs, 13 externích baterií, paměťové karty, 1 notebook pro
operátora dronu, 1 přilbu s příslušenstvím, 1 střepinový oblek, brašny,
podložky pod sedadla, 2 balistické vesty a 6 držáků na desky (neprůstřelné
vesty), 2 desky, 3 taktická sluchátka, 2 páry dalekohledů, 2 puškohledy, 18
plynových lahví, 51 škrtidel CAT, 16 hrudních obvazů, 10 lékárniček IFAK, 42
izraelských obvazů, 11 hemostatických obvazů, 100 termopříkrývek atd.

Je třeba poznamenat, že kolektiv také pomáhá uprchlíkům/rozptýleným osobám nebo obětem bombardování (poskytuje vybavení, zdravotnický materiál, potraviny atd.) a příležitostně daruje vybavení některým nemocnicím, školám nebo útulkům pro zvířata. Na tyto účely je použita necelá třetina peněz vybraných kolektivem - těžko říci, zda se tento poměr v průběhu času změnil(18).

Hlavním zprostředkovatelem v západní Evropě je zřejmě skupina ABC v Drážďanech(19); poselství, které je velmi vágní, nachází odezvu ve Francii v anarchistických a krajně levicových kruzích, včetně NPA (Nová antikapitalistická strana) a dokonce i autonomistů. Členové ukrajinské skupiny občas cestují po Evropě, aby představili své akce; například v červenci 2023 byli přítomni na Rencontres internationales antiautoritaires (sic) v Saint-Imier. Komunikace, zejména na sociálních sítích, je pro tato opatření stěžejní, a vojáci na frontě dokonce zřídili mediální výbor, který monitoruje videa a texty, jež produkují(20).

Situace se může zdát paradoxní, vzhledem k miliardám dolarů a eur, které Ukrajině věnovaly země NATO, ale téměř v každé válce se objevují podobné iniciativy a v Kyjevě i ve světě existuje mnoho nevládních organizací a charitativních nadací, které přicházejí na pomoc ukrajinským bojovníkům a poskytují jim tento druh vybavení; nejsilnější z nich je Come Back Alive. Velké množství armádních jednotek, zejména těch, které se skládají z dobrovolníků seskupených z politických důvodů - obvykle z krajní pravice -, využívá tyto sbírky ke zlepšení vybavení nebo komfortu svých bojovníků (např. Support Azov), a proto je zapotřebí odpovídající komunikace. Sociální sítě jsou využívány v masovém měřítku, a zatímco organizace musí mezi sebou soutěžit v invenci, aby přilákaly dárce(21), samotní vojáci musí vypadat nejlépe cool a statečně... alespoň na TikToku(22).

Skupina civilistů podporujících antiautoritářské bojovníky se dostala do potíží již po několika měsících. Operace Solidarita musela v červenci 2022 dokonce ukončit činnost, a to kvůli "únavě" členů skupiny, ale také kvůli vnitřním rozporům, z nichž některé byly banálně spojeny s otázkami moci a peněz(23).

Skupina se po odečtení několika jednotlivců velmi rychle znovu rozběhla s novým názvem *Solidarity Collectives* a nepochybně i s novou administrativní strukturou.

V novém prezentačním textu nyní skupina oznamuje, že podporuje bojovníky, kteří jsou «*anarchisty, obránci lidských práv, odboráři, ekoanarchisty, anarchofeministy, punk rockery, politickými uprchlíky z Běloruska a Ruska(24)...*» Není divu, že cílová skupina měla tendenci se postupem času rozšiřovat a zahrnovat nejen anarchistické aktivisty. Již zcela klasická organizační logika vedla aktivisty k tomu, aby se neustále snažili udržovat, ne-li zvyšovat svou aktivitu a množství získaných prostředků... bez ohledu na počet anarchistů v uniformách podél fronty; a v tomto bodě vlastně nic nenasvědčovalo tomu, že by se počet bojujících aktivistů v průběhu měsíců zvyšoval, spíše naopak: nejméně patnáct z nich bylo zabito v boji - militantní propaganda je často prezentuje jako "mučedníky", podle typického blízkovýchodního slovníku importovaného bývalými bojovníky z Rojavy - a o zraněných nebo těch, kteří se vzdali, nevíme nic. Je také velmi pravděpodobné, že skrovný příliv dobrovolníků (ukrajinských či západních), který začal s ruskou invazí, časem vyschl: jednak proto, že ukrajinská armáda je nyní plně strukturována podle standardů NATO a ponechává stále méně prostoru pro improvizaci, ale především proto, že boje jsou stále krutější a smrtelnější.

Existuje však červená linie, kterou podle kolektivu nelze překročit, a tou je podpora antiautoritářských aktivistů bojujících v jednotkách, které nejsou dostatečně politicky korektní: na sociálních sítích koluje mnoho informací o aktivistech, kteří z důvodu efektivity slouží v krajně pravicových jednotkách (jedná se zpravidla o elitní jednotky, pravidelně povolávané generálním štábem, velmi dobře vybavené a vycvičené); Kolektivy Solidarity přiznávají,

že nejméně jednomu anarchistovi bojujícímu v brigádě Azov byla podpora odmítnuta, ale nejméně čtyři další příslušníci nacionalistického pluku Kas-tous-Kalinowski (tvořeného běloruskými dobrovolníky v rámci ukrajinské armády) ji mohli využít, ačkoli toto rozhodnutí nebylo členy kolektivu jednomyslně podpořeno(25).

Ačkoli nošení uniformy nemusí nutně znamenat boj - lze například působit ve zdravotnické jednotce, ať už v blízkosti bojů, nebo v týlu - nejvíce medializovaní ze všech "antiautoritářských" dobrovolníků jsou samozřejmě ti, kteří zachází se zbraněmi.

ANARCHISTIČTÍ VOJÁCI?

«Nenávidím všechny důstojníky. [...] Máš vůbec ponětí, jak moc nenávidím tu uniformu a všechno, co představuje?»

Sam Peckinpah, Železný kříž, 1977

Militanti, kteří se přihlásili do armády, jsou obvykle rozptýleni po celé zemi, buď v tradičních brigádách pro ty nejzkušenější, nebo v FDT pro ostatní. FDT tvoří lehké pěší jednotky rekrutované regionálně, složené z dobrovolných záložníků pod dohledem profesionálů. Nenechte se mýlit, ačkoli se jedná o druhořadé jednotky, zdánlivě podřadné, nevděčné a nevýrazné úkoly, které mají za úkol plnit, jsou z čistě vojenského hlediska velmi užitečné. Když v lednu 2023 exaltovaný francouzský novinář hovořil o "hojnosti malých ozbrojených skupin, většinou anarchistických", musel člen Výboru odporu tlumit jeho nadšení: "Spíše lze hovořit o několika skupinách anarchistických soudruhů začleněných do obranných sil(26)". Ve skutečnosti se sice toto

začleňování někdy odehrávalo v malých skupinách, častěji však probíhalo individuálně(27).

Jediným skutečným protipříkladem, kolem něhož se na Západě zrodilo mnoho fantazií, byla skupina, která vešla ve známost jako Antiautoritářská četa(28). Tyto fantazie jsou založeny na velkém množství nejasností, pokud jde o materiální realitu této skupiny, kterou se mnozí tazatelé a novináři nesnaží rozptýlit. K jaké jednotce patří? Jakým způsobem? Jaká je její administrativní realita? Jakých bojů se účastnila? Jaké jsou její každodenní aktivity? Jaké má zbraně? Abychom se pokusili odpovědět na tyto otázky, musíme porovnat všechny dostupné texty.

Četa zřejmě vznikla z iniciativy antifašistického aktivisty, který se v roce 2014 přihlásil jako dobrovolník. Postupem času se stal důstojníkem a poté kapitánem v jedné z brigád FDT v Kyjevské oblasti (v září 2022 byl zabit při akci)(29) a který se účastnil anarchistických setkání, jež předcházela ruské invazi a následovala po ní. Byl to nepochybně on, kdo umožnil, aby anarchističtí a antifašističtí dobrovolníci z Kyjevské oblasti byli seskupeni v jedné četě. Dychtiví po akci a samostatnosti se ponořili do vojenského rámce, který byl ze své podstaty tvrdý ve své administrativě a skoupý ve své hierarchii. Jednotka například nemá volný nábor a někdy musí oznámit, že v ní už není místo (telegramová zpráva z dubna 2022 na kanálu RevDia) - to je ještě komplikovanější pro zahraniční dobrovolníky, kteří by teoreticky měli vstoupit do ad hoc jednotek (zejména Mezinárodní legie). Volná není, ani pokud jde o výcvik a samozřejmě výběr svěřených misí. V rozhovoru, schváleném mediálním výborem čety, předkládá anarchista několik nápadů, jak tuto byrokracii obejít: *«Z tohoto příběhu plyne ponaučení, že čím více kontaktů a známostí máte v institucích, se kterými chcete jednat, tím větší máte šanci byrokracii překonat nebo obejít. V posledních měsících jsem dospěl k závěru,*

že bychom jako revolucionáři neměli váhat s navazováním kontaktů ve státních institucích. Dokud máme jasno o svých politických cílech, je riskování a využívání vztahů k jejich prosazování oprávněnější než bránění vám ve využívání nástrojů, které by hnutí mohly pomoci získat půdu pod nohama(30).» Popisovat tuto četu, jak to učinili někteří francouzští autoři, jako disponující "určitou autonomií" je tedy přinejmenším sci-fi.

KOLIK JICH JE?

V červnu 2022 se na stránkách Mediapart uvádělo číslo 100 až 150 anarchistů a antifašistů, rozptýlených v různých armádních jednotkách; čísla zahrnují i nebojovníky, kteří slouží jako zdravotnický personál(31). Většinu tvořili ukra-

jinští bojovníci, k nimž se připojilo několik Rusů a Bělorusů, ale také malý počet lidí ze Západu, z nichž někteří sloužili v kurdských jednotkách YPG během syrské občanské války.

Ale co ta široce medializovaná antiautoritářská četa? Ačkoli je často zmiňována, aktivisté a komunikátoři o jejím složení a počtu mluví velmi mlhavě...

Především je třeba poznamenat, že zatímco většina komentátorů o ní mluví nevybíravě jako o brigádě, batalionu atd. s tropismem slov brigády či milice (připomínajícím Španělsko roku 1936), často v množném čísle a jako by šlo o synonyma, lidé odpovědní za komunikaci v rámci této skupiny používají termín četa. V západních armádách je četa velmi malá bojová jednotka o 20 až 50 mužích(32). V rozhovoru z května 2022 se jeden z členů skupiny zmínil o 50 bojovnicích(33); Operation Solidarity tvrdí, že od února do června 2022 podporovala více než 200 bojovníků na celé Ukrajině, ačkoli upřesňuje, že četa představuje pouze třetinu z nich(34). Pokud jde o skupinové fotografie, velmi oblíbené u bojovníků, kteří pózují v uniformách a se zbraněmi kolem černé vlajky, nikdy na nich není pohromadě více než 25 lidí. Při znalosti sklonů militantů přikrášlovat některé údaje lze usuzovat, že antiautoritářská četa zahrnovala několik desítek mužů (anarchistů, chuligánů, antifašistů atd.), pravděpodobně kolem padesáti v daném okamžiku, a v každém případě, jak vidíme, velmi malý počet(35). Pro představu, co to vyjadřuje, je třeba připomenout, že v únoru 2022 tvořilo ukrajinskou armádu 250 000 mužů, včetně 70 000 bojovníků FDT; do konce roku 2023 bude v uniformě téměř milion mužů (včetně možná 15 000, kteří nejsou ukrajinskými občany) (36).

CO TATO SKUPINA DĚLÁ?

Většině těchto dobrovolných aktivistů nechybí fyzická odvaha a touží se co

nejdříve zúčastnit boje. Někteří z nich vstoupili do frontových jednotek nebo se stali jejich členy, což není případ antiautoritářské čety, zejména proto, že ruské stažení v dubnu 2022 posunulo frontu dál od Kyjeva. Až do svého rozpuštění v létě 2022 se skupina na frontě neangažovala. Brigáda, k níž četa patřila, byla lehkou pěší jednotkou bez těžké techniky (před níž by se aktivisté neopomněli vyfotit) a štáb ji pověřoval úkoly, které mnozí považovali za podřadné, opakující se a nudné, ale které byly těmi, jež plnily jednotky FDT nejdále od fronty.

Četa se podílela i na bojových akcích, jako bylo pátrání po ruských vojenských infiltrátorech, špionech nebo proruských bojovnících (což byla činnost, která v prvních měsících konfliktu vyvolala rozvoj paranoi mezi obyvatelstvem a vedla k velkému počtu udání⁽³⁷⁾). Při popisu své činnosti antiautoritáři hovořili o "odhalování a vymýcení nepřátelských infiltrátorů"⁽³⁸⁾, prověřování "zpráv místních obyvatel o sabotérech či špionech"⁽³⁹⁾; "bojovali jsme proti sabotérům, parašutistům, střežili kritické body, vytvářeli zátarasy"⁽⁴⁰⁾. Přestože tyto operace nebyly příliš prestižní, nebyly vždy bez rizika. Někteří příslušníci čety se nicméně zúčastnili několika operací v blízkosti bojových zón, například pomáhali "jednotkám ukrajinských ozbrojených sil provádět průzkum pomocí kvadrokoptér"⁽⁴¹⁾. V rozhovoru, zveřejněném v květnu 2022, jeden ze členů čety uvedl: *«Jako jednotka jsme se zatím nezapojili do přímého boje. Na začátku války jsme však hlídkovali v oblasti, kde se předpokládala přítomnost nepřátelských diverzních skupin. Členové jednotky také pomáhali jednotkám v první linii s logistikou a zpravodajstvím (pomocí bezpilotních letounů). Podařilo se jim odhalit jednu z nepřátelských pozic, která byla následně zasažena dělostřeleckou palbou. A pomáhali evakuovat civilisty z bojové zóny. Při těchto činnostech se naši kamarádi dostali pod minometnou palbu⁽⁴²⁾.»*

Na začátku července byla morálka mužů v četě poměrně nízká, protože se stále "téměř vůbec nezapojovali do akce". Zkušenější muži (bývalí bojovníci z Donbasu nebo Sýrie) je uklidňovali a zcela správně jim vysvětlovali, že *«válka se skládá z velmi různých fází a situací. Samotný pobyt v boji zabírá 1 % nebo méně z celkového času. Schopnost čekat, být trpělivý a zvládat 'mrtvý čas' je užitečná dovednost, kterou by si měl každý partyzán osvojit a interna-lizovat (43)»*. Smůla... protože v důsledku přílivu techniky z NATO byly právě další jednotky FDT po modernizaci posílány na frontu po celý rok 2022 - někdy k velkému zoufalství svých příslušníků, kteří se zejména v západních oblastech dobrovolně přihlásili k odvodu v domnění, že budou drženi stranou bojů.

JAK JE TO S HIERARCHIÍ VE SKUPINĚ?

Jak už to u antiautoritářské čety bývá, nemáme žádné přesné, syntetické informace o fungování skupiny, pouze roztroušené útržky z rozhovorů (a různé překlady to ne vždy usnadňují). Podle standardů NATO je četa nejmenší jednotkou, které může velet důstojník, zpravidla poručík, jemuž asistují poddůstojníci (pod touto úrovní se hovoří o oddílech nebo družstvech). Důstojník, který má velet antiautoritářské četě, je určen (vnucen) vojenskými orgány (není jisté, že to byl důstojník antifa, kdo toto dobrodružství podnikl), stejně jako poddůstojníci (možná vybraní z řad z těch nejzkušenějších). Aby byly hierarchické vztahy snesitelnější, zvolili si členové čety několik zástupců (bez hodnosti), kteří působili jako prostředníci mezi vojáky a jejich nadřízenými a předávali jim například kritiku nebo stížnosti. Jak vysvětluje jeden z aktivistů: *«Nemáme žádné specifické podmínky, které by nás odlišovaly od jiných pododdělení FDT. Máme však poměrně volný prostor pro organizaci našeho vnitřního života, který je organizován poměrně demokraticky, i když odpovídá po-*

žadavkům určité vojenské hierarchie(44).»

Další: *«Velení praporu do našeho vnitřního pořádku téměř nezasahovalo. Neorganizovali jsme naši strukturu podle idylického obrazu dokonale anarchistické domobrany, v níž jsou všechny funkce volené a podřízené valnému shromáždění. Částečně je to dáno tím, že jednotka je složena z různých lidí, z nichž ne všichni jsou anarchisté(45).»*

Jediným pozoruhodným specifickým je každodenní praxe na úrovni oddílu, kdy se koná teqmil, což je skutečné «zasedání kritiky a sebekritiky, během něhož se [diskutuje] o rozhodnutích velení a procesu výcviku». Opět se jedná o import z praxe PKK a YPG(46).

Navzdory deklarovaným libertinským ideálům nebyla skupina imunní vůči *«skrytým mocenským bojům, konfliktům ambicí a osobním konfliktům obecně»(47)*. Potíže, s nimiž se setkala, oživily také rivalitu mezi politickými skupinami (nebo jejich členy) a zvýraznily rozdíly, které byly zastřeny počátečním nadšením.

Není divu, že ukrajinská armáda zpočátku připouštěla specifické organizační metody a určitou míru flexibility, pokud to nebránilo řetězci velení nebo plnění úkolů, ale naopak je činilo plynulejšími. Na počátku konfliktu vzniklo velké množství jednotek na specifickém základě, ať už etnickém, národnostním (čečenském, běloruském, ruském, gruzínském), politickém (od pravice po všechny odrůdy ukrajinské krajní pravice) nebo z vůle oligarchů či ředitelů firem(48), a ty si konkurovaly v honbě za prestiží a finanční podporou; v nouzi se proto přijímaly přiměřené ústupky. Je zřejmé, že v tomto prostředí měl prapor, jehož součástí byla četa anarchistických bojovníků, jen malou šanci na to, že dostane prestižní úkol. Nebyl to však trest, protože by stačilo poslat tuto četou do nejsmrtonosnějšího sektoru fronty, aby se problému zbavila

jednou provždy. Ukrajinskému generálnímu štábu, který se již několik let snaží udělat ve všem (zejména ve všech nacionalistických dobrovolnických jednotkách vzniklých v roce 2014) pořádek a uvést to do souladu se standardy NATO, ruská invaze tento úkol zkomplikovala, ale s přibývajícími měsíci vzala vojenská hierarchie věci opět do svých rukou.

UKONČENÍ A NÁSLEDNÁ OPATŘENÍ

V červenci 2022 v důsledku těchto potíží, administrativní a byrokratické zátěže i nízké morálky vojáků(49) antiautoritářská četa jako taková zanikla; její příslušníci splynuli s ostatními pracovními silami nebo byli rozptýleni v rámci různých armádních jednotek(50); někteří, zejména zahraniční dobrovolníci, již stihli z čety odejít na frontu(51). Telegramové kanály ukazují, že někteří aktivisté jsou nyní přítomni v různých částech fronty; asi třicet z nich se zúčastnilo ofenzívy v září 2022 východně od Charkova(52), ale od té doby jich asi patnáct zahynulo v boji. V říjnu 2022 Kolektivy Solidarity stále tvrdily, že podporují asi 70 antiautoritářů(53); nyní byli sami nebo ve velmi malých skupinách rozptýleni v různých jednotkách a aktivitách, mezi stovkami tisíc vojáků na více než 1000 km frontové linie, a o svém každodenním životě informovali na sociálních sítích: čtyři z nich jsou příslušníky speciálních sil (pravděpodobně v rámci 23. praporu prezidentské brigády hejtmana Bohdana Chmelnického); další se stal odstřelovačem; šest (včetně pěti z bývalé čety) slouží v minometné jednotce FDT; pět nebo šest dalších se zdá být součástí oddílu vzdušného průzkumu (bezpilotní letouny zaměřující cíle pro dělostřelectvo) 92. mechanizované brigády, skupiny vedené seržantkou, ženou s přezdívkou Vlačťovka, která se prezentuje jako anarchofeministka a tvrdí, že prosazuje horizontální postupy (volba vůdců, spolupráce zdola, odmítání hierarchie atd.).

Všichni slouží v jednotkách, kde převládají postoje od vlasteneckého apolitismu až po různé formy nacionalismu; nebo ještě hůře. Anarchisté a anti-fašisté, kterých se často ptáme na jejich známé, však obecně popisují své nové kolegy jako velmi vstřícné, tolerantní a bratrské, především se zájmem o prosazování společné věci (porážka Rusů). Jeden z běloruských aktivistů vysvětluje: *«V zákopu, když nad vámi létají drony, míří na vás odstřelovač nebo vám na hlavu nepřetržitě padají výstřely, v tomto zákopu může být kdokoli vaším nejlepším přítelem, může to být fašista, může to být kdokoli, na tom vůbec nezáleží(54)»*. Jiný "antiautoritář", který bojoval v nacionalistické jednotce, dokonce zdůraznil, že v zákopech a kasárnách se díky kontaktu s ostatními "fašidioty" vyvíjeli, stávali se méně sektářskými, otevřenějšími, chápali, že jejich bývalí političtí nepřátelé jsou nakonec prostě "lidé jako všichni ostatní "(55). Psychologický fenomén, proti kterému si levicovní aktivisté myslí, že jsou zázračně imunní. Tento typ reakce je ve skutečnosti zcela klasický: nejde o nic menšího než o ono bratrství zbraní, které v boji spojuje muže, jež by a priori mělo všechno rozdělovat a bez něhož není možné přežít - mechanismus popsany v tisících knih o válkách dvacátého století. Mužné kamarádství a úcta, která je mimo dosah civilistů a těch, kteří se skrývají, a která často přetrvává i po skončení konfliktu(56). Krásně to popisuje Roger Caillois v knize L'Homme et le Sacré: *«Lidé přisuzují křtu ohněm suverénní ctnosti. Představují si, že z jedinice činí netečného služebníka tragického kultu a vyvoleného žárlivého boha. Mezi těmi, kdo toto zasvěcení přijmou společně nebo kdo bok po boku sdílejí nebezpečí boje, se rodí bratrství ve zbraní. Od té doby tyto bojovníky spojují trvalé svazky. To jim dává pocit nadřazenosti a spoluúčasti vůči těm, kteří zůstali mimo nebezpečí nebo kteří v bitvě nehráli žádnou aktivní roli. Protože nestačí být odhalen, je třeba udeřit. Tato korunovace je dvojího druhu. Znamená to odvážit se nejen zemřít, ale také zabít. Nosič nemá žádnou prestiž. [...] To připomíná situaci*

charakteristickou pro společenství lidí, do nichž se v primitivních civilizacích vstupuje po bolestivých zkouškách a jejichž členové mají v rámci komunity zvláštní práva(57).»

Je více než pravděpodobné, že počet antiautoritářů v armádě klesá, i když, jak jsme viděli, jen v důsledku mrtvých a raněných; vzhledem k tomu, jak boje probíhají, pravděpodobně není mnoho dobrovolníků připravených je nahradit - první týdny války, které se zdály být prošpikovány partyzánskými akcemi a romantickými přepady hloupých Rusů, ustoupily odporným zákopovým bojům a dělostřeleckým soubojům. Nadšení a vlastenectví z prvních dnů války v celé ukrajinské společnosti ustoupilo strachu z odvodu; proto se v roce 2023 rozvíjí obrovské hnutí útěků, dezerce a neposlušnosti, které se vláda snaží potlačit. Ze zprávy v Telegramu se dozvídáme, že *Kolektivy Solidarity* nyní podporují odboráře, kteří dobrovolně vstoupili do armády, i ty, kteří byli mobilizováni - a kteří z definice nejsou dobrovolníky. Člověk se opravdu diví, jak někteří aktivisté, kteří dříve vychvalovali přednosti boje v první linii, ale sami se považovali za užitečnější v týlu, dnes reagují tvářív tvář stále náročnějším povinným odvodům.

Obraz anarchistických brigád, odrážejících ruské totalitní hordy, je na Západě předmětem fantazie, ale realita, s níž se setkáváme, tedy antiautoritářská četa nebo několik jednotlivců, kteří se stali vojáky, je mnohem méně okázalá. Je třeba říci, že od začátku války nikdy neexistovala anarchistická vojenská jednotka, nanejvýš armádní jednotka, v níž by se sešli někteří libertiništi a antifašističtí dobrovolníci. Proč k tomuto "selhání" došlo? Několik aktivistů v tom vidí vinu smůly, a zejména výměny velitele jejich praporu na jaře 2022: nový důstojník, který byl mnohem méně sympatický než ten předchozí, nemožnil svým mužům plně projevit jejich libertinský potenciál, zejména tím, že jim nedával bojové úkoly... Jiní se domnívají, že předtím bylo promrháno

mnoho času a energie na antimilitaristické myšlenky, což vedlo k flagrantnímu nedostatku přípravy a organizace - vysvětlení, které se jim zdá být zřejmé, když se porovnají s mnoha krajně pravicovými jednotkami, které jsou dobře vybaveny, těžší ze silného náboru, jsou efektivní, velmi medializované a populární... a litují, že ještě v roce 2014 anarchisté nenásledovali jejich příkladu, pokud jde o organizaci(58)!

To je ozvěnou poučení, které chtěl Nestor Machno vyvodit z ruské občanské války v otázce cíle a prostředků, o nekonečné neorganizovanosti libertínů tváří v tvář jejich protivníkům(59)... Ano, samozřejmě, kdyby byli anarchisté nejstrukturovanější, vojensky nejlépe organizovaní, lépe vybavení, lépe vycvičení a efektivnější, mohli by na bojišti zvítězit. Ale byli by to stále anarchisté? Revoluce nebude slavnostní večeře, to zdaleka ne. Ale nebude to ani vojenská konfrontace, série vítězství armády proletářů/militantů nad armádou kapitalistů, která by radikální přeměnu společnosti odložila na neurčito. Půjde o zrušení státu, hodnoty, námezdní práce, tříd (a tedy proletariátu), pohlaví atd., o zrušení stávajících společenských vztahů a vytvoření nových - proces, který se někdy označuje jako komunizace(60).

ZÁVĚR

«Dělám si zásoby slov... protože bude dlouhá zima a my nebudeme vědět, co si máme říct.»

Leo Lionni

«Právě z anarchistického hlediska a bez falešné loajality či oportunistických úvah, ale také se skromností a pochopením bychom se měli snažit poučit ze španělské revoluce. Jsem přesvědčena, že slepý, nekritický obdiv oslabí naše hnutí mnohem více než upřímné přiznání minulých chyb.»

Maria Luisa Berneri

Probrali jsme zde akce, které na Ukrajině od února 2022 podnikla řada jednotlivců, kteří se hlásí k anarchismu, antiautoritářství nebo antifašismu; je třeba připomenout, že nerepresentují všechny militanty těchto hnutí v zemi. V mnoha zemích se po více či méně dlouhém období blahosklonné shovívavosti, podbarvené jistou dávkou rozpaků, začíná v militantních médiích objevovat debata a kritika. Dokonce i na Ukrajině jsou někteří lidé zmateni ohledně revolučních kořenů těchto dobrovolníků v uniformě(61).

Rozhodnutí vstoupit do armády a podpořit válečné úsilí proti ruské invazi nepochybně učinila většina ukrajinských anarchistů, ale vedla se o něm debata a existovaly i antimilitaristické a internacionalistické postoje. Tváří v tvář autoritářskému směřování ukrajinské vlády hrozí těm, kdo chtějí otevřeně odsoudit posvátný svazek - válku, všechny armády (a tedy i brannou povinnost), všechny státy a kapitalismus - že budou vystaveni tvrdým represím v rámci stanného práva. V důsledku toho nemohou zřizovat své prostory ani webové stránky, žádat o podporu nebo provádět akce, a jsou odsouzeni k tomu, aby se uchýlili do jiných zemí nebo s velkým rizikem přešli do ilegality. Několik jednotlivců se stále pokouší vést kampaň tradičním, neokázalým způsobem, tj. s opatrností(62). To je například případ skupiny

Assembly v Charkově, která vykonává humanitární činnost mezi oběťmi konfliktu, nadále se zabývá sociálními otázkami (územní plánování, ekologie a korupce), především z lokálního hlediska, a svým způsobem se účastní výměny informací na Telegramu, aby se vyhnula odvodům(63). K ukrajinským odpůrcům války a armády se podrobněji vrátíme v některém z dalších článků.

Někdo by proto mohl pochybovat o významu činnosti asi padesáti bojovníků utopených uprostřed téměř milionu mužů v uniformách, jejichž vliv na průběh událostí byl nulový. Ve skutečnosti, pokud tato činnost nějaký dopad má, pak nepochybně na prostředí s revolučními ambicemi na Západě. Prostřednictvím sociálních sítí se právě na tyto krajně levicové, antifašistické, anarchistické a dokonce i autonomistické aktivisty ukrajinští antiautoritáři často obrazejí s žádostí o finanční podporu a mediální pokrytí; na militantních místech se pořádají koncerty, podpůrné večery a prodej triček. Diskurz ukrajinských pronárodních obranných aktivistů je propagován, aniž by se jej někdo odvážil kritizovat, a je prezentován jako inovativní a pragmatický, aby inspiroval západní revolucionáře k přípravě na nadcházející válku. Co by to však znamenalo? Abychom byli důslední, museli bychom se připojit k období FDT, tedy ve Francii k Národní gardě, jejíž vznik v roce 2016 aktivisté odsoudili jako projev odporné militarizace společnosti a jejího fašistického drilu(64)?

Podle některých ukrajinských antifašistů by bylo v nejlepším zájmu mladého francouzského bojovníka vstoupit do této Národní gardy, i kdyby to znamenalo spolčovat se s "fašisty" (z nichž se, jak jsme viděli výše, denně stávají milí chlapi), naučit se zacházet se zbraněmi a bojovat... V tom případě ale, zejména pokud chceme, aby se "francouzský lid" dokázal "bránit" stejně jako "ukrajinský lid", bychom se možná měli zasadit o zvýšení prostředků a veli-

kosti této gardy, nebo dokonce o obnovení vojenské služby!

Co dalšího bychom se měli od těchto ukrajinských aktivistů naučit? Potřebu pragmatismu? Potřebu větší organizovanosti, abychom byli efektivnější? Nadřazenost akce nad úvahami a armády nad politikou? Pozitivní aspekty nacionalismu (který může být "osvobozující a tvůrčí", jak již ukázala Rojava) (65)? Zastaralost antimilitarismu a internacionalismu v době války? Zastaralost antifašismu, když bojujeme po boku fašistů se stejným cílem (obrana demokracie)? Nutnost odložit veškerou sociální kritiku v případě války (do návratu míru nebo vítězství Dobra nad Zlem)? Myšlenku použít vládní mašinerii, pokud nejsme dost silní na to, abychom ji svrhli? Řada myšlenek, s nimiž jsme se již setkali v nejhorších okamžicích dějin dělnického hnutí. Abychom odpověděli jen na dva body: je docela překvapivé chtít dát politický názor do závorky, jakmile nastane krize, protože právě v takové situaci může být zajímavý(66)! Pokud jde o potřebu "něco dělat" při každé příležitosti, ta souvisí spíše s osobními existenčními otázkami a bojovými reflexy, než s jakoukoli morální povinností.

V Evropě jen velmi málo skupin a organizací zaujalo klasické revoluční postoje; většina se rozhodla pro odsouzení války s nesmělou podporou "ukrajinského odporu"; někteří levičáci, anarchisté a autonomisté se dokonce rozhodli podpořit nebo propagovat iniciativu, která měla apriori militaristický charakter a zjevně vlastenecký podtext... Na ukrajinské dezertéry, povstalce a antimilitaristy, kteří se odmítli nechat poslat na jatka, se častěji zapomínalo(67); je sice pravda, že nemohli být propagováni v médiích, ale jejich existenci nebylo možné ignorovat od prvních dnů invaze. To opět ukazuje, do jaké míry může i "na levici" uniforma, útočná puška a/nebo bojové zkušenosti - mužnost ve velkých dávkách - fascinovat a dodávat zdání politické důvěryhodnosti. Tato podpora, nejčastěji virtuální, zpravidla neodhaluje

rozchod s každodenním aktivismem nebo odklon od něj, ale spíše banální kontinuitu... Zde opakujeme několik vět z našeho článku, napsaného v květnu 2022, který se již krátce zmínil o pro-národních obranných aktivistech:

«Opakujeme, že naším cílem není kritizovat způsob, jakým lidé reagují na bombardování svého města nebo své země, ale případně diskurz, který na nás mohou vést, a především diskurz, který o nich vedeme my.

V militantních kruzích je dnes ustálená tendence vidět revoluční "potenciál" všude, zejména pokud se jedná o vzdálený a exotický region... což je názor, který je zde obzvláště přitažen za vlasy. Kromě tohoto reflexu však přízraky, které ukrajinskou otázku pronásledují velmi uhrančivým způsobem a možná otevřeněji než na jiných "operačních scénách", nejsou nic menšího než militarismus, nacionalismus a koncept "posvátného svazku", chorobné varianty interklasicismu. To jsou ideologie, které, jak bohužel ukázala historie, mohou za příznivých okolností smést i ty nejzkušenější a teoreticky nejpevnější bojovníky.

Náhodou nás nikdo nebombarduje, v našich ulicích se nebojuje a nehrozí nám, že budeme každou minutu zabiti. Nemáme tedy žádnou záminku, žádnou omluvu, abychom ztráceli hlavu. Můžeme si užívat relativně příjemného prostředí, v němž můžeme v klidu uvažovat o aktuálních událostech. Bylo by chybou toho nevyužít, protože tento rámec může zmizet dříve, než si myslíme (68).»

Jak bude Evropa vypadat za deset, patnáct nebo dvacet let? Co francouzsko-německé vztahy nebo ruský vliv? Kdo ví? Jediné, co můžeme vidět, je všeobecná remilitarizace a snaha několika zemí vytvořit nejsilnější armádu na kontinentu (Německo, Polsko a Ukrajina). Mnozí lidé si konečně uvědomují, že účast Francie v konfliktu vysoké intenzity, a to i na jejím vlastním území,

není jen dystopickým scénářem. Ale na rozdíl od toho, čemu nyní mnozí lidé mohou věřit, válka, která zpustoší srdce Evropy, nemusí být mezi NATO a Ruskem. V každém případě, pokud by k takové katastrofě došlo, oficiální a mediální narativ by byl nevyhnutelně narativem Dobra ("nás") proti Zlu ("našim" nepřátelům)⁽⁶⁹⁾; jak bychom pak reagovali?

Představte si, že v nepříliš vzdálené budoucnosti, ve Francii, která již bude ve válce, narazíte na staré soudruhy, kteří vám vysvětlí, že musíte podporovat francouzskou armádu, že odvážní mladí bojovníci vstoupili do armády dobrovolně, že nesmíte kritizovat vládu v této těžké době, že stávkující jsou upřímně řečeno nezodpovědní atd..., protože dnes "to není stejné"... - i když ve skutečnosti je to vždycky stejné, vždycky proti sobě stojí dvě buržoazie, které posílají své proletáře na smrt. Vzhledem k dějinám dělnického hnutí⁽⁷⁰⁾ a některým současným postojům by tato scéna nebyla vůbec překvapivá; mnozí se zaprou a jen málokdo ji přijme (odsuzování této skutečnosti dnes nevěstí nic dobrého pro naše zítřejší rozhodnutí). Je však skutečně nutné začít dnes? Nemůžeme naopak využít "luxusu" míru, který si stále ještě užíváme, k tomu, abychom se zamysleli, než zaujmeme nějaké stanovisko?

Kalné kompromisy z roku 1914 alespoň umožnily (na čas) stanovit jasné politické hranice a vznik skupin revolucionářů (zpočátku v menšině), zatímco starou Evropou otřásl proletářský útok nebývalé síly. Současné období potvrzuje, že vše se odehraje daleko za menšinami s revolučními nároky.

V některém z dalších článků se vrátíme k nadějnějšímu vývoji a podíváme se na to, jak se proletáři denně a bez ideologie snaží uniknout masakru, který probíhá na východě a jihu Ukrajiny.

Tristan Leoni, leden 2024

POZNÁMKY A ZDROJE:

(1) Tento článek je třeba vnímat jako druhou část. V květnu 2022 jsme o konfliktu pustošícím Ukrajinu psali v dlouhém článku "Adieu la vie, adieu l'amour... Ukraine, guerre et auto-organisation", který byl zveřejněn na ddt21.noblogs.org a přeložen do několika jazyků. Obsahuje několik prvních myšlenek o anarchistických bojovnicích, o nichž bylo v té době k dispozici jen málo informací. Od té doby jim bylo v militantním tisku věnováno mnoho článků, rozhovorů a dokumentů, ale vždy jen dílčím, stručným a často hagiografickým způsobem. Pokud je nám známo, nikdo (a zejména ne jejich nejzarytější obdivovatelé) se nepokusil jednoduše a stručně představit historii a činnost těchto aktivistů. Spokojujeme se zde s tím, že jsme shromáždili roztržité informace, které se nacházejí v různých dostupných dokumentech, a sestavili několik střípků, abychom si udělali představu o tom, jaký může být výsledný obraz.

(2) Tento termín používáme v jeho klasickém smyslu, který v případě války označuje odmítnutí podpory jedné strany proti druhé (obě jsou z definice kapitalistické), antimilitarismus, revoluční defetismus a výzvu ke sbratření angažovaných proletářů (proti jejich příslušným hierarchiím a buržoaziím).

(3) Je snad vhodné připomenout, že antifašismus je pouze politickou strategií a ze své podstaty není samozřejmý; zejména v Itálii ve 20. letech 20. století byl silně kritizován komunistickou levicí, která odsuzovala zapojení proletariátu do obrany demokracie, která byla z definice buržoazní (což jejím bojovníkům nebránilo ve fyzickém střetu s fašisty). Hlavní teoretik tohoto hnutí Amadeo Bordiga (1889-1970) se proslavil výrokem: "Antifašismus je nejhorším produktem fašismu".

(4) Viz například Miriam González, "Os combatentes anarquistas na guerra de Ucraína: 'Loitamos contra o imperialismo ruso'", galiciaconfidencial.com, 28. srpna 2023.

(5) Ilya Leshiy, "Four Months in an Anti-Authoritarian Platoon in Ukraine", libcom.org, září 2022.

(6) Tamtéž.

(7) Tom Lord, "Obranná válka jako akt lidového odporu"... Exkluzivní rozhovor s anarchistickým bojovníkem Sil územní obrany Ukrajiny, militantwire.com, 31. května 2022.

O Hoods Hoods Klan viz Laurent Gueslin, "Ukraine: hooligans d'extrême gauche", *La Libre Belgique*, 7. června 2012; dokumentární film *Lidové fronty* z června 2022, "Frontline Hooligan:

Ukraine's Anti-Fascist Football Ultras Fighting Russian Invasion".

(8) Tato antispeciistická skupina kdysi bojovala v Karpatech proti odlesňování, výstavbě větrných elektráren a dalším projektům. Pramen: "Rozhovor s anarchisty z Ecoplatform bojujícími na Ukrajině", pramen.io, 27. prosince 2022. Přesto je poněkud zvláštní, že aktivisté, kteří si tolik váží živých bytostí, vstoupí do armády s úmyslem zabít ruské vojáky.

(9) "Manifest Výboru odporu", květen 2022.

(10) Povstalečtí psanci z horských oblastí Haliče, Zakarpatí a Bukoviny v 18. století, které vedl Oleksa Dovbuš.

(11) Manifest je k dispozici v angličtině na webových stránkách solidaritycollectives.org

(12) Ačkoli na Blízkém východě není nouze o autoritářské režimy, není bez významu, že autoři našli pouze tento příklad.

(13) Antifašistická fronta, která paradoxně zahrnuje velké množství krajně pravicových organizací a aktivistů, kteří byli až do února 2022 antiautoritáři označováni za "fašisty" a jako takoví bojovali.

(14) Například "dekomunizace pojištění" s cílem nabídnout je soukromému sektoru. Viz Hélène Richard, "Loi du front, la société ukrainienne coupée en deux", Le Monde diplomatique, listopad 2023.

(15) "L'organisation des anarchistes sur le front ukrainien. Rozhovor s Výborem odporu", Monday.am, 9. ledna 2023.

(16) Impact, "Ukraine: ces anarchistes s'organisent face à la guerre", 5. prosince 2022.

(17) Na internetových stránkách: solidaritycollectives.org.

(18) Podle webových stránek organizace: operationsolidarity.org šlo v období od února do června 2022 z 59 680 eur, které Operace Solidarita utratila, 41 404 eur na "vojenské účely".

(19) *Anarchistický černý kříž* je mezinárodní anarchistická síť založená v roce 1907 s teoretickým cílem podporovat politické a sociální vězně. Zdá se, že drážďanská skupina se rozhodla pro originálnější postoj.

(20) "Hlasy z fronty: Ruský anarchista bojuje za Ukrajinu", freedomnews.org.uk, 31. 3. 2023.

(21) Zakladatel nevládní organizace Frontline Care vysvětluje: "Nejtěžší na naší práci je kreativita a udržení pozornosti, nikoliv samotný nákup (vybavení), ani předávání a součinnost s jednotkami." Daria Shulzhenko, "Donations on decline: Volunteers get creative to keep raising funds for military", kyivindependent.com, 1. listopadu 2023.

(22) Například influencer Xavier Tytelman propaguje jednotky, v nichž slouží francouzsky mluvící dobrovolníci, jako jsou Team Berlioz a Task Force Baguette. Tato povinnost poskytnout patronům atraktivní image existuje i ve zcela jiném měřítku; výzkumník Cédric Mas poznamenává, že "máme určitý počet vojenských operací, při nichž muži umírají, jsou zranění, přicházejí o končety, které jsou prováděny výhradně proto, aby byla zveřejněna videa a následně mohla být provedena informační akce"; slyšet je to v podcastu "D'une guerre à l'autre. Comprendre et interpréter l'offensive ukrainienne", Le Collimateur, říjen 2023.

(23) "Prohlášení Solidarity Collectives", 4. července 2022.

(24) Na internetových stránkách: solidaritycollectives-org.

(25) V jejich prospěch mohl hrát fakt, že tito čtyři lidé byli zkušení bojovníci s určitou mediální aurou a prestiží (na rozdíl od anarchisty v Azovu?). K otázce účasti libertariánských aktivistů v krajně pravicových jednotkách viz "Un lundi soir à Kharkiv et Kramatorsk: clarifications stratégiques et perspectives politiques", Lundi matin, June 2023 nebo Perrine Poupin, "L'irruption de la Russie en Ukraine. Entretien avec un volontaire de la défense territoriale de Kiev", mouvements.info, 29. března 2022. O pluku Kastuš-Kalinowski viz Pierre-Yves Baillet, "Interview with Denys "KIT" Prokhorov, commander of the Kastuš Kalinoŭski regiment", frogofwar.info, 8. prosince 2022.

Je třeba také poznamenat, že sociální sítě se hemží informacemi, fámami a nepochybně i čistými pomluvami o minulém či současném spolčení některých předních ukrajinských anarchistických aktivistů s krajně pravicovými kruhy. S odstupem a vzhledem k omezeným možnostem internetových překladačů je těžké zjistit, o co skutečně jde. Každopádně klid v tomto prostředí není na denním pořádku.

(26) "Organizace anarchistů na ukrajinské frontě. Rozhovor s Výborem odporu"

(27) Když vstoupíte do armády, nevybíráte si jednotku nebo místo nasazení tak snadno jako při vstupu do šachového klubu nebo boxerské tělocvičny, ale dezorganizace prvních dnů invaze nepochybně umožňovala určitou flexibilitu.

(28) Brigáda teritoriální obrany (asi 3 500 osob) se skládá z různého počtu praporů (které se samy skládají z rot složených z čet, které se skládají ze sekcí). FDT Kyjevské oblasti tvoří 112. a 241. brigáda.

(29) "Po zániku protiautoritářského praporu pokračování anarchistického odporu na Ukrajině (rozhovor se Salamem)", inlabrume.noblogs.org, srpen 2023.

(30) Ilya Leshiy

(31) Laurent Geslin, "En Ukraine, des anarchistes montent au front pour combattre l'invasion russe", Mediapart, 6. června 2022.

(32) V našem článku z května 2022 jsme napsali následující poznámku: "Slovo muži používáme jako staromódní synonymum pro vojáky, protože se zdá, že zúčastněné síly jsou poměrně necitlivé k nedávnému západnímu vývoji týkajícímu se genderu. Zde, ačkoli se nacházíme v Evropě, je vzorec mnohem tradičnější: bojující jsou muži (snad až na několik velmi vzácných výjimek) a ti, kdo z bojů utíkají, jsou ženy, děti a staří lidé." Na konci roku 2023 se v důsledku nedostatku dobrovolníků situace změnila a ženy byly stále častěji vyzývány, aby přispěly. K této problematice se vrátíme v některém z dalších článků.

(33) Tom Lord, op. cit.

(34) <https://operation-solidarity.org>

(35) Ačkoli je to obzvlášť nesourodé, někteří lidé neváhají srovnávat tento konflikt se španělskou válkou; je třeba zdůraznit, že v letech 1936 -1937 čítaly milice CNT a FAI kolem 50 000 bojovníků (na 25 milionů obyvatel Španělska v roce 1936, ve srovnání se 43 miliony na Ukrajině v roce 2021). Revoluční povstalecká armáda Nestora Machna čítala v roce 1919 přes 100 000 mužů.

(36) Na jaře 2022 čítal Azovský pluk - nejznámější z otevřeně krajně pravicových jednotek ukrajinské armády - 3 500 až 5 000 mužů. Navzdory velmi těžkým ztrátám, zejména během bitvy u Mariupolu, se nezdá, že by příliv dobrovolníků usilujících o vstup do něj vysychal, a v únoru 2023 byl pluk dokonce oficiálně povýšen na brigádu.

(37) O tomto období paranoie a nevyhnutelných excesech a zneužívání, které následovaly, viz náš článek z května 2022, op. cit.

(38) Joshua Askew, "Meet the motley crew of anarchists and anti-fascists fighting Russia in Ukraine", euronews.com, 10. června 2022.

- (39) "Hlasy z fronty: Ruský anarchista bojuje za Ukrajinu", op. cit.
- (40) Mediální výbor čety, "Antiautoritářská četa Ukrajiny: Jsme anarchisté a co děláme".
- (41) Tamtéž.
- (42) Tom Lord, op. cit.
- (43) Ilya Leshiy, op. cit.
- (44) Tom Lord, op. cit.
- (45) Ilya Leshiy, op. cit.
- (46) "Hlasy z fronty: Ruský anarchista bojuje za Ukrajinu", op. cit.
- (47) Tom Lord, op. cit.
- (47) Ilya Leshiy, op. cit.
- (48) Například 206. prapor 112. brigády FDT, vytvořený pro obranu Kyjeva, je vybaven a financován bývalým prezidentem Petrem Porošenkem.
- (49) Ilja Lešij, op. cit.
- (50) "Organizace anarchistů na ukrajinské frontě. Rozhovor s Výborem odporu", op. cit.
- (51) "Po zániku antiautoritářského praporu pokračování anarchistického odporu na Ukrajině (rozhovor se Salamem)", op. cit.
- (52) Telegramový kanál Solidarity Collectives a Pramen, op. cit.
- (53) Impact, "Ukraine: ces anarchistes s'organisent face à la guerre", 5. prosince 2022.
- (54) Tamtéž.
- (55) "Après la fin du bataillon anti-autoritaire, la suite de la résistance anarchiste en Ukraine (rozhovor se Salamem)", op. cit.
- (56) Bez toho nelze například pochopit politický a intelektuální kvas meziválečného období v Evropě nebo v Itálii neuvěřitelnou epizodu Fiume (1919 - 1924), kde se o sebe otírali nezařaditelní aktivisté, protofašisté, rojalisté a anarchisté.

(57) Roger Caillois, *L'Homme et le Sacré*, Gallimard, 1980, s. 229.

(58) "Un lundi soir à Kharkiv et Kramatorsk: clarifications stratégiques et perspectives politiques", op. cit.

(59) Nestor Machno, jehož hnutí bylo bolševiky rozdraceno, neviděl pro nadcházející boje jiné řešení než se inspirovat jejich organizačním modelem. Tyto myšlenky rozvinul v textu *Organizační platforma Všeobecného svazu anarchistů z roku 1926*.

(60) O těchto otázkách viz Bruno Astarian, *Activité de crise et communisation*, 2010 (dostupné na blogu: [hicsalta-communisation](https://hicsalta-communisation.com)), a Gilles Dauvé, *De la crise à la communisation*, Entremonde, 2017.

(61) Viz například Alex Adler, "British anarchism succumbs to war fever", *Olga Taratuta, Solidarity Initiative*, č. 4, květen 2023, s. 7 - 19.

"Můžete se vyvíjet, můžete změnit názor. Ale veřejně se zřící věci, za kterou jste léta vedli kampaň, není snadné, zejména proto, že riskujete ztrátu přátel a vztahů. Raději to před sebou skrýváme, předstíráme, že to svět se změnil, že to naše ideály je třeba modernizovat a že musíme být pragmatičtí."

(62) Ve Francii v srpnu 1914 byli vzácní revoluční bojovníci, kteří se odmítli zřící a připojit se ke Svatému svazu a nadále prosazovali antimilitarismus, internacionalismus a revoluční defétismus, rychle posláni na frontu.

(63) "Rozhovor s anarchistickou skupinou Assambly v Charkově", *Le Monde libertaire*, 4. září 2022.

(64) Ve skutečnosti šlo o administrativní shromáždění, které dohlíželo na různé existující rezervy. Viz Tristan Leoni, *Manu Militari: Radiographie critique de l'armée*, *Le Monde à l'envers*, 2018, s. 65-66.

(65) "Samozřejmě bych chtěl bojovat ve jménu anarchie, a ne národa, ale to jsou jen symboly a slova, která nic nemění na skutečné povaze hnutí, které se šíří Ukrajinou. V každém případě, pokud si mám v tuto chvíli vybrat mezi 'Ať žije král' a 'Ať žije národ', volím bez váhání Národ", in Perrine Poupin, op. cit.

(66) Z tohoto pohledu jsou debaty mezi anarchisty během první světové války všechno, jen ne zaprášené; naopak, jsou mimořádně aktuální. Viz brožura "*Les anarchistes contre la guerre*, de

1914 à 2022" na webových stránkách Quatre.zone.

(67) Ve Francii si zvláštní zmínku zaslouží Iniciativa Olgy Taratuty, skupina, která podporuje uprchlíky, dezertéry a pacifisty z Ruska, Běloruska a Ukrajiny. Více informací najdete na jejich webových stránkách: <https://nowar.solidarite.online>

(68) Tristan Leoni, "Adieu la vie, adieu l'amour... Ukraine, guerre et auto-organisation", op. cit.

(69) Když si aktivisté v konfliktu vyberou stranu Dobra, je to obvykle strana, kterou určila dominantní buržoazní média (s výjimkou Palestiny); viz Claude Guillon, Dommages de guerre: Paris-Pristina-Belgrade 1999 (L'Insomniaque, 2000, 128 s.). Obecně platí, že lidé nepodporují žádnou stranu, pokud konflikt není široce medializován; války, které už léta sužují Jemen, Kongo a Súdán, jsou toho krásným příkladem.

(70) O změnách názorů ve francouzském dělnickém hnutí na poslední chvíli v létě 1914 je kniha Jeana-Clauda Lamoureux Les Dix Derniers Jours (Les Nuits rouges, 2013, 152 s.) povinnou četbou.

**PUTIN
FUCK
OFF!**

**NATO
FUCK
OFF!**

ANTIMILITARISTICKÁ INICIATIVA

ANTI-MILITARIST INITIATIVE

[AMI]

DUBEN 2024

antimilitarismus@riseup.net

antimilitarismus.noblogs.org